

Νεανικά Ἀγκυροβολήματα

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΤΕΥΧΟΣ 63ο ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011

Κατηχητικά κεφάλαια (θεία Λειτουργία Γ')

Φιλοκαλικές προϋποθέσεις για τή μετοχή στη θεία Λειτουργία

Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου¹, γιὰ τὴν ὁποία ἔκανα λόγο στὸ προηγούμενο τεῦχος, δὲν ἔχει σχέση μὲ τὴ σωτηρία ποὺ προσφέρουν τὰ θρησκευτικὰ συστήματα (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν χριστιανικῶν)², ὁ ἀνατολικὸς μυστικισμὸς ἢ τὰ διάφορα φιλοσοφικὰ καὶ κοινωνικοπολιτικὰ συστήματα. Ἡ διάσωση τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου προϋποθέτει τὴν ἔνταξή του στὴν Ἐκκλησία μέσα ἀπὸ τὴν ὀρθή πίστη, τὴν θεραπεία τῆς καρδιάς του ἀπὸ τὰ πάθη τὰ ὁποῖα ὡς «τείχος χαλκοῦν» μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

Στὴν προσπάθειά μας νὰ τονίσουμε τὶς προϋποθέσεις μὲ τὶς ὁποῖες μετέχουμε στὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας χωρὶς οὔτε νὰ τὸ ἐκλογικεύουμε ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ τὸ ἀντιμετωπίζουμε μὲ τρόπο «μαγικὸ», θὰ παραθέσουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου «Ἐμπειρική δογματική»³. Στὸ βιβλίο αὐτὸ παρουσιάζεται ἡ θεολογικὴ σκέψη ἐνὸς μεγάλου

δασκάλου τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου, ὁ ὁποῖος πολὺ συνέβαλε στὸ νὰ ἐλευθερωθεῖ ἡ ὀρθόδοξη θεολογία ἀπὸ τὴ «βαβυλώνιο αἰχμαλωσία» καὶ νὰ ἐπανέρυει τὸν ἑαυτὸ της. Μέσα ἀπὸ τὸ κείμενο αὐτὸ καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ ἐπόμενο τοῦ π. Φιλοκλήμονος θὰ γίνεϊ προσπάθεια νὰ ἀποσαφηνισθοῦν οἱ ἀσκητικὲς προϋποθέσεις μέσα ἀπὸ τὶς ὁποῖες μπορούμε πράγματι νὰ δεχθοῦμε τὴ σωτηρία ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ Χριστὸς μέσα στὴν Ἐκκλησία Του διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Λειτουργίας.
παπα - Νικόλας Ἀλεξάκης

¹ Περισσότερα γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ στὸ περισπούδαστο ἄρθρο τοῦ Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου Ζηζιούλα «Ἀπὸ τὸ προσωπεῖον εἰς τὸ πρόσωπον», Χαριστήρια εἰς τιμὴν τοῦ Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνας Μελίτωνος, Π. Ἰ. Π. Μ. Θεσσαλονίκη 1977

² Ἐχομε τονίσει ἐπανελημμένως ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι θρησκεία.

³ Μητροπολίτου Ναυπάκτου & Ἀγ. Βλασίου Ἱεροθέου, «Ἐμπειρική δογματική», ἔκδ. Ἰ. Μ. Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, Λεβαδεία 2011, τ. Β', σελ. 379 κ.έ.

Τό Μυστήριο τῆς Θείας Λειτουργίας

[...] Τό βρέφος μετά τήν γέννησή του, τήν ἔξοδό του ἀπό τήν μήτρα τῆς μητέρας του, πρέπει νά τραφῆ γιά νά ζήσει, γιατί διαφορετικά θά πεθάνῃ. Ὁ Χριστιανός μόλις ἐξέλθῃ ἀπό τήν πνευματική μήτρα τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ ἱερά κολυμβήθρα, καί ἐπιβεβαιωθῆ μέ τό Χρίσμα ὅτι εἶναι μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νά κοινωνήσῃ τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

«Ὁ ἄνθρωπος δέν ἔχει δική του ζωή. Μπορεῖ νά ἔχῃ ζωή μόνον ἐάν ἀποθάνῃ ὡς πρὸς τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου αὐτοῦ καί νά ζῆ τήν ζωή τῆς ἀγάπης στήν εὐχαριστιακή ζωή τῆς κοινότητας.

Ἡ σωτηρία του, λοιπόν, δέν μπορεῖ νά προέλθῃ ἀπό μιά ἠθικίζουσα ἀτομική εὐσέβεια. Συντελεῖται μόνον διά τῆς Χάριτος καί κατά τό μέτρο τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τοῦ διαβόλου καί τῆς αὐτοκενώσεως στή ζωή τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου τό Σῶμα ἀποτελεῖται ἀπό πραγματικούς ἀνθρώπους, τήν Ἐκκλησία».

Ἡ θεία Κοινωνία, ὅμως, τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ δέν γίνεται ἀπροϋποθέτως, δηλαδή πρέπει νά ὑπάρχουν σαφεῖς προϋποθέσεις, ὥστε ἡ θεία Κοινωνία νά ἐνεργήσῃ πρὸς ζώην καί ὄχι πρὸς θάνατον.

Ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἔχει λογική καί νοερά ἐνέργεια, σημαίνει ὅτι ὑπάρχει λογική καί νοερά λατρεία. Ἡ λογική

λατρεία γίνεται μέ λόγια, λέξεις, ἐνῶ ἡ νοερά λατρεία γίνεται μέ τήν προσευχή στήν καρδιά ἐνδιαθέτως. Ἡ θεία Λειτουργία εἶναι λογική λατρεία, ἀλλά μέσα σέ αὐτήν γίνεται καί νοερά λατρεία, ἀπό ἐκεῖνον πού ἔχει ἀναπτύξει τήν νοερά ἐνέργεια. Γι' αὐτό, ἡ καλύτερη συμμετοχή στήν θεία Λειτουργία εἶναι ἀπό αὐτόν πού ἐξασκεῖ καί τήν νοερά λατρεία.

[...] «Ἡ θεία Λειτουργία εἶναι λογική λατρεία. Ἀλλά ἡ λογική λατρεία δέν ὠφελεῖ τόν ἄνθρωπο, ἐάν δέν ἔχῃ καί νοερά λατρεία. Διότι ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο λογική, εἶναι καί νοερά ἐνέργεια. Γι' αὐτό ὁ ἄνθρωπος δέν πρέπει νά προσεύ-

χεται μόνο μέ τήν λογική, πρέπει νά ἔχῃ καί τήν προσευχή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στήν καρδιά του, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀδιάλειπτη προσεχή κ.λπ. Λοιπόν, κατά τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, αὐτοί εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὅσοι βρῖσκονται σέ αὐτήν τήν κατάσταση».

Γνωρίζουμε ὅτι ἡ ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ «μερίζεται ἀμερίστως ἐν μεριστοῖς καί πολλαπλασιάζεται ἀπολλαπλασιαστικῶς ἐν πολλοῖς». Μετά τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ, κατά τήν ὁποία ἡ θεία φύση ἐνώθηκε μέ τήν ἀνθρώπινη φύση ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως, καί ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ ἔγινε πηγὴ τῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ

Θεοῦ.

[...] Προηγουμένως ἔγινε λόγος γιά τήν συμμετοχή στήν θεία Κοινωνία μέ τίς κατάλληλες προϋποθέσεις. Αὐτό εἶναι πολύ σημαντικό θέμα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁμιλώντας γιά τό Μυστήριο τῆς θείας Κοινωνίας, θέτει καί τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις προσελεύσεως σέ αὐτήν.

«Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τόν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνη τό ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καί αἵματος τοῦ Κυρίου, δοκιμαζέτω δέ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καί οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καί ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γάρ ἐσθίων καί πίνων ἀναξίως κρίμα ἑαυτῶ ἐσθίει καί πίνει, μή διακρίνων τό σῶμα τοῦ Κυρίου, διά τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοί ἀσθενεῖς καί ἄρρωστοι καί κοιμῶνται ἱκανοί» (Α΄ Κορ. ια΄, 27-30).

[...] Ἡ ἐξακρίβωση τῆς δυνατότητας νά κοινωνήσῃ ὁ Χριστιανός τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ δέν ἦταν στήν ἀρχαία Ἐκκλησία ἐξακρίβωση μιᾶς ἠθικῆς ζωῆς, ἀλλά κατά πόσον κανεῖς βρίσκειται σέ κατάσταση φωτισμοῦ.

«Σέ μᾶς πάντα ἔτσι ἦταν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κοινωνάει εἶναι, κατά τούς Πατέρες, σέ κατάσταση φωτισμοῦ. Ὅταν ἐξακριβωνόταν ὅτι δέν ἦταν σέ κατάσταση φωτισμοῦ, δέν κοινωνοῦσε. Αὐτό ἦταν τό κριτήριον. Μέ τό «ἀξίως μεταλαμβάνοντες», ὅταν λέμε «ἀξίως», δέν ἐννοοῦσαν ἐκεῖνους πού ἀποφεύγουν τήν ἁμαρτία καί ἦσαν ἠθικῶς ἐντάξει, ἀλλά ἦσαν σέ κατάσταση φωτισμοῦ καί γι' αὐτό κοινωνοῦσαν. Βέβαια, εἶχε ἠθικά ἑρείσματα, ἀλλά δέν ἐταυτίζετο μέ τήν ἠθική».

[...] Μία ἀπό τίς πύο μεγάλες δυσκολίες πού ὑπάρχει σήμερα στήν Ὁρθοδοξία εἶναι αὐτό τό κίνημα τοῦ Μακράκη καί τῶν Ζωϊκῶν. Κατέστρεψαν αὐτήν τήν ἔννοια. Διότι, κατά τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, στήν ἀρχαία Ἐκκλησία κοινωνοῦσαν κάθε Κυριακή. Καί οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας προϋποθέτουν ὡς κάτι φυσιολογικό νά κοινωνοῦν οἱ Χριστιανοί κάθε Κυριακή. Ναι, ἀλλά ὁμως, μέχρις ὅτου ἀποδειχθῆ ὅτι κάποιος ἔχει ξεπέσει ἀπό τον φωτισμό. Ἐάν ἕνας ξεπέφτη ἀπό τόν φωτισμό, μετά αὐτός σημαίνει ὅτι γίνεται ἀκοινωνητος. Διότι ἡ θεία Κοινωνία εἶναι γιά τούς

φωτισμένους. Ξεπέφτη ἀπό τόν φωτισμό καί δέν κοινωνάει πλέον.

Γι' αὐτό οἱ Πατέρες κτίσανε τό Ἱερό Βῆμα, μέ κουρτίνες κ.λπ. Τό μεγάλο μέρος τῶν πιστῶν δέν εὐρίσκετο πλέον σέ κατάσταση φωτισμοῦ, πού ἦσαν οἱ περισσότεροι καλόγεροι, κάτι εὐσεβεῖς στά χωριά καί γινότανε κατ' αὐτόν τόν τελετουργικό τρόπο, πού γίνεται στά Μοναστήρια σήμερα.

Γι' αὐτό καί οἱ μοναχοί ἀποφεύγουν νά κοινωνοῦν κάθε τόσο καί κοινωνοῦνε κατά διαστήματα, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική κατάσταση στήν ὁποία

βρίσκονται. Εάν κανείς, βέβαια, βρίσκεται σε κατάσταση φωτισμού και βρίσκεται εν θεωρία, αυτός μπορεί να κοινωνή κάθε εβδομάδα. Εκείνος πού δέν βρίσκεται, δέν κοινωνάει. Αλλά ό Πνευματικός Πατέρας ήξερε άν τό πνευματικό του τέκνο εύρίσκετο σε κατάσταση φωτισμού κλ.π.

Ήρθαν τώρα οί σημερινοί έξυπνοι, διάβασαν τούς Κανόνες τής Έκκλησίας και λένε ότι πρέπει να κοινωνάμε κάθε Κυριακή. Δέν λένε οί Κανόνες ότι πρέπει έμεις να κοινωνάμε κάθε Κυριακή. Έννοούν ότι οί φωτισμένοι πρέπει να κοινωνούν κάθε Κυριακή. Και τώρα έχει γίνει ή θεία Κοινωνία, κατήντησε να είναι, σάν μιά μαγεία, προπαντός μεταξύ τών εύσεβών. Πάμε εκεί, κοινωνάμε κ.λπ.

Οί ίδιοι πού τό κάνανε αυτό, αυτό πού λέγανε γιά τήν συχνή θεία Κοινωνία, πήγαν και μās καταργούν τόν μοναχισμό. Λέγανε στά παιδιά: «Μήν πάτε στά Μοναστήρια». Τούς καλογήρους, τούς βγάλανε όλους αγράμματους. Μόνο τώρα τά τελευταία χρόνια, άρχισαν να ξυπνούν λιγάκι».

[...] «Στήν Θεία Εύχαριστία κοινωνούμε του Σώματος και του Αίματος του Χριστού. Έφ' όσον είμαστε σε κατάσταση φωτισμού, έπωφελούμαστε. Εάν δέν είμαστε σε κατάσταση φωτισμού, δέν μās βοηθάει ή κοινωνία

αυτή. Και αυτό έννοούμε μέ τό «άζιως». Αζίως προσέρχεται κανείς και ώφελείται. Αναζίως όταν προσέρχεται, δέν ώφελείται και μάλλον κοιμάται, διότι παραμένει πεθαμένος και όχι ζωντανός εν Χριστώ. Αυτή ή κοινωνία μέ τό Σώμα και τό Αίμα του Χριστού στήν έμπειρία, όχι μόνο είναι πραγματικότητα, αλλά γίνεται και όρατή. Και αυτός είναι ό σκοπός τής θείας Εύχαριστίας: Ή θέωση τών πιστών. Διαβάστε τίς εύχές τής θείας

Μεταλήψεως και θά δήτε καθαρά τί είναι ό σκοπός τής θείας Εύχαριστίας.

[...] Δυστυχώς, τό Μυστήριο τής θείας Εύχαριστίας εκκοσμικεύθηκε, οί Χριστιανοί κοινωνούν άπροϋποθέτως ή στήν καλύτερη περίπτωση

προετοιμάζονται μέ νηστεία και μέ μιά τυπική έξομολόγηση.

[...] Έπειδή έχουν αλλάξει τά πράγματα και έχουν άλλοιωθ ή οί άληθινές όρθόδοξες προϋποθέσεις, γι' αυτό ή Έκκλησία έβαλε μερικά όρια. Θεόπισε ιερούς Κανόνες πού καθορίζουν τόν τρόπο συμμετοχής του άνθρώπου στήν θεία Κοινωνία, καθόρισε τό Μυστήριο τής ιερās Έξομολόγησης, πού προσδιορίζει τό βασικό όριο μετάνοίας και έκανε μερικές διαρρυθμίσεις στον Ίερό Ναό και στον τρόπο άναγνώσεως τών εύχών. Στήν αρχαία Έκκλησία όλος ό Ναός ήταν ένιαίος και οί εύχές άναγινώσκονταν εκφώ-

νωσ. Ἐπειδή, ὁμως, καταργήθηκαν οἱ τάξεις τῶν κατηχομένων, φωτιζομένων, πιστῶν, θεουμένων, γι' αὐτό ἔθεσε μερικούς ἐξωτερικούς διαχωρισμούς.

[...] Πίσω ἀπό τό παραπέτασμα λειτουργοῦσαν οἱ Κληρικοί, κρυμμένοι ἀπό τόν λαό πλέον, διότι δέν ἔπρεπε νά βλέπουν τά Μυστήρια ἐκεῖνοι πού δέν ἦσαν σέ κατάσταση φωτισμοῦ. Γι' αὐτό καί δέν μετέχουν στίς προσευχές. Καί ἄρχισαν νά γίνωνται καί μυστικές οἱ προσευχές, διότι αὐτές εἶναι γιά τούς φωτισμένους, δέν εἶναι γιά ὅλον τόν κόσμο».

Ἐνα ἀπό τά βασικά ἔργα τῶν Ἐπισκόπων καί τῶν Πρεσβυτέρων εἶναι νά καταρτίζουν τούς Χριστιανούς, ὥστε νά διέρ-

χωνται ἀπό τήν κάθαρση, στόν φωτισμό καί τήν θέωση, γιά νά κοινωνοῦν τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καί ἡ θεία Κοινωνία νά ἐνεργῇ ὡς κάθαρση, φωτισμός καί θέωση. Οἱ πιστοί ἔπρεπε νά ζοῦν τήν νοερά λατρεία γιά νά συμμετέχουν ἀξίως καί στήν λογική λατρεία. Αὐτό εἶναι τό λόγο τῶν Πνευματικῶν Πατέρων.

«Δεν ἐννοῶ τόν Πνευματικό τῶν συγχρόνων ἐνοριῶν, πού πάει ὁ καθένας γιά νά πάρη κοινωνικο-οικογενειακές συμβουλές, καί στό τέλος ὁ Πνευματικός τοῦ διαβάξει μιὰ συγχωρητική εὐχή καί φεύγει κανεῖς ἰκα-

νοποιημένος, ὅτι ἔχει συγχωρεθῆ καί μπορεῖ νά πάη νά κοινωνήσῃ, χωρίς οὔτε ὁ παπᾶς νά ἔχη ἰδέα ἀπό νοερά προσευχή οὔτε ὁ ἐξομολογούμενος. Στήν ἀρχαία Ἐκκλησία ἦταν αἰσθητό τό γεγονός ὅτι κάποιος εἶχε φώτιση καί ὁ ἄλλος δέν εἶχε. Ὁ ἕνας κοινωνοῦσε, ὁ ἄλλος δέν κοινωνοῦσε. Ἦταν αἰσθητό στήν ἀρχαία Ἐκκλησία. Τώρα, εἶναι ἀναίσθητα αὐτά τά πράγματα. Καί ὅλοι αἰσθάνονται μιὰ ἀνακούφιση μόνο ἀπό τήν ἐξομολόγηση, ἀπό τήν θεία Κοινωνία».

[...] Τελικά ὅλη ἡ ὀρθόδοξη λειτουργική παράδοση καί ὅλα τά ἄλλα Μυστήρια καί οἱ τελετές ἀφοροῦν τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας καί ἀποβλέπουν στήν μέθεξη τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας, ὥστε ὁ

Χριστός νά γίνῃ κάθαρση, φωτισμός θέωση. Δέν ὑπάρχουν ἄλλοι σκοποί, δέν ὑπάρχουν ἰδιωτικά Μυστήρια, δέν μποροῦν νά ξεχωρισθοῦν ὅλες οἱ ἐκκλησιαστικές τελετές ἀπό τήν μετάληψη τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Καί ὅλα αὐτά δέν μποροῦν νά εἶναι ἀνεξάρτητα ἀπό τό πραγματικό μυστήριο, πού εἶναι ἡ κάθαρση, ὁ φωτισμός καί ἡ θέωση. Ὑπάρχει σαφές ἐνόητα μεταξύ δόγματος, προσευχῆς, Μυστηρίων, ἀσκήσεως καί θείας Εὐχαριστίας. Ὅλοι αὐτοί εἶναι οἱ ἄξονες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

«Μαστός παρακλήσεως» (Ήσ. 66,10)

Ὁ λόγος καί πάλι γιά τή θεία Λειτουργία. Γιά τό υπερφύες Μυστήριο τῆς «Ἄκρας Ταπεινώσεως», τῆς κένωσης τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Γιά τήν ἱεουργία τῆς ἀνάμνησης «τίς σωτηρίου ἐντολῆς (τοῦτο ποεῖτε εἰς τήν ἐμήν ἀνάμνησιν» Λουκ. 22,19) καί πάντων τῶν ὑπέρ ἡμῶν γεγενημένων, τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Ἰάφου, τῆς τριήμερου Ἀναστάσεως, τῆς εἰς οὐρανούς ἀναβάσεως, τῆς ἐκ δεξιῶν καθέδρας, τῆς Δευτέρας καί ἐνδόξου πάλιν Αὐτοῦ παρουσίας» (Εὐχή Θείας Λειτουργίας).

Ὅλη ἡ ζωή τοῦ Χριστοῦ ἱεουργεῖται μέσα στή Θεία Λειτουργία. Ὅλη ἡ ζωή τοῦ Χριστοῦ προσφέρεται «εἰς βρώσιν καί πόσιν τοῖς πιστοῖς». Τά τελούμενα ἐν χρόνῳ καί τόπω, κατά τόν «καιρόν» τῆς θείας Λειτουργίας, δέν εἶναι ἀπλές τελετές, οὔτε μόνο συμβολικές πράξεις, ἀλλά θεία Μυσταγω-

γία, κάθοδος τοῦ οὐρανοῦ στή γῆ, ἀποκάλυψη καί προέκταση τῶν τελουμένων «εἰς τό ὑπερουράνιον θυσιαστήριον».

Στόν Προφήτη Ἡσαΐα δόθηκε ἡ ἀποκάλυψη αὐτῆς τῆς ἐπουράνιας Θείας Λειτουργίας: «Εἶδα τόν Κύριο νά κάθεται πάνω σέ θρόνο μεγαλόπρεπο καί ὑπερψωμένο· ὁ ναός ἦταν γεμάτος ἀπό τή δόξα του. Γύρω του στέκονταν Σεραφίμ, πού τό καθένα εἶχε ἕξι φτεροῦγες· μέ τίς δύο κάλυπταν πλήρως τά πρόσωπά τους, μέ τίς ἄλλες δύο σκέπαζαν τά πόδια τους καί μέ

τίς ἄλλες δύο πετοῦσαν. Καί φώναζαν τό ἕνα στό ἄλλο λέγοντας: Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος εἶναι ὁ Κύριος Σαβαώθ· ὅλη ἡ γῆ εἶναι γεμάτη ἀπό τή δόξα του». Ἀπό τή φωνή πού ἔβγαζαν τινάχθηκε τό ὑπέρθυρο καί ὁ ναός γέμισε καπνό. Καί εἶπα: «Ὁλ δυστυχία μου, νιώθω νά συντρίβομαι! Γιατί, ἐνῶ εἶμαι ἄνθρωπος μέ χεῖλη ἀκάθαρτα καί κατοικῶ ἀνάμεσα σ' ἕναν λαό μέ χεῖλη ἀκάθαρτα, εἶδα μέ τά μάτια μου τό βασιλιά, τόν Κύριο Σαβαώθ».

Στάλθηκε τότε σ' ἐμένα ἕνα ἀπό τά Σεραφίμ καί στό χέρι του κρατοῦσε ἕνα ἀναμμένο κάρβουνο πού τό ἔχε πάρει μέ λαβίδα ἀπ' τό Θυσιαστήριο. Μέ αὐτό ἄγγιξε τό στόμα μου καί εἶπε: «Νά, τώρα πού αὐτό ἄγγιξε τά χεῖλη σου, θά ἐξαφανίσει τίς ἀνομίες σου καί θά καθαρίσει ἐντελῶς τίς ἁμαρτίες σου».

Ἐπειτα ἄκουσα τή φωνή τοῦ Κυρίου νά λέει: «Ποῖόν νά ἀπο-

στείλω; Ποιός θά πάει στόν λαό αὐτόν;». Καί ἀποκρίθηκα: «Ἰδοῦ ἐγώ εἰμι· ἀποστειλόν με» (Ήσ. 6, 1-12)».

Αὐτή ἡ ἀποκάλυψη δέν εἶναι μόνο ἐμπειρία τοῦ Προφήτη Ἡσαΐα. Εἶναι ἡ μυστική ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας μας σχετικά μέ τή θεία Λειτουργία. Θρόνος Θεοῦ ἡ Ἅγια Τράπεζα. Μυριάδες Ἀγγέλων καί Ἀρχαγγέλων, τά Σεραφίμ καί τά Χερουβίμ περικυκλώνουν τό Ἅγιο Θυσιαστήριο, ψάλλοντας «ἀκαταπαύστοις στόμασι, ἀσιγήτοις δοξολογίαις» τό «Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος

Κύριος Σαβαώθ». Τό Θυσιαστήριο περιλούεται μέ οὐράνιο φῶς. Ὁ οἶκος τοῦ Κυρίου καταναγάζεται ἀπό τή θεία δόξα. Μέσα στό Ἅγιο Ποτήριο «Θεουργόν αἱμαφρίζον ἄνθρωπε βλέπων, ἄνθραξ γάρ ἐστι τούς ἀναξίους φλέγων· Θεοῦ τό Σῶμα καί θεοί με καί τρέφει. Θεοί τό πνεῦμα τόν δέ νοῦν τρέφει ξένως».

Ὁ ἄνθραξ τοῦ θείου Σώματος καί Αἵματος γίνεται τροφή, φῶς καί ζωή, θέωσις καί σωτηρία, ἀλλά καί κρίσις καί κατάκρισις καί «πῦρ καταναλίσκον». Τό φῶς τοῦ Χριστοῦ ὁ παράδεισός μας ἡ ἡ κόλασή μας!

Καί ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου ὁ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἄνθρωπος ὁμοιοπαθής, «ἔχων ἀκάθαρτα χεῖλη ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος», «συνεχόμενος φόβῳ», δανείζει τό στόμα του καί τά χέρια του στό Μεγάλο Ἀρχιερέα, τόν «προσφέροντα καί προσφερόμενον ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καί σωτηρίας». Βιώνει, ὅσο τοῦ δίδεται, τό μέγιστο θαῦμα τῆς ἀνοχῆς τοῦ Θεοῦ καί «κατανύσσεται».

«ὦ τάλας ἐγώ!». Ἡ συναίσθηση τῆς ἀναξιοτήτας εἶναι τό πῖο εὐάδεις θυμίαμα τοῦ Ἱερέα μπροστά στό θρόνο τοῦ Θεοῦ. Θαρρεῖ στήν ἄμετρη φιλανθρωπία Του καί εἰσέρχεται ὡς ἄλλος Μωϋσῆς διά τῆς Ἱερωσύνης του στό «θεῖο γνόφο» τῆς κορυφῆς τοῦ Σινᾶ γιά νά παραλάβει καί νά μεταδώσει στό λαό τό «σεαρκωμένο Λόγο τοῦ Θεοῦ». Παραλαμβάνεται ἀπό τόν Χριστό μαζί μέ τόν Πέτρο, τόν Ἰάκωβο καί τόν Ἰωάννη καί ἀνέρχεται στό

«ὑψηλόν ὄρος» τῆς θείας Μεταμορφώσεως, γιά νά γίνει «ἐπόπτης τῆς θείας μεγαλειότητος», κοινωνός θείας δόξης, μέτοχος θείου φωτός ἀνάλογα μέ τήν καθαρότητα καί δεκτικότητα τῆς καρδιάς του, ὥστε νά μπορεῖ νά στηρίξει τό λαό ὄχι μέ «σεσοφισμένους μύθους», οὔτε «ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις», ἀλλά μέ τή βεβαιότητα τῆς πίστεως καί τήν ἐμπειρία τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

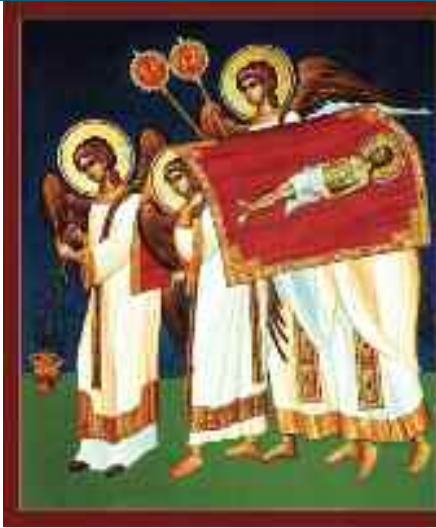

Κι ἂν ὁ ἴδιος δέν ἔχει «λειτουργικές ἐμπειρίες» ἀρκεῖσαι στό φῶς καί τήν ἐλπίδα τῆς μετάνοιας καί ἐμπιστευεσαι ἀπόλυτα τή θεοπτία τῶν θεουμένων τρεφόμενος καί εὐφραίνόμενος ἀπό τίς πλούσιες πνευματικές ἀποταμιεύσεις τους.

Τά Συναξάρια τῶν Ἁγίων μας, παλαιῶν καί νεωτέρων, βρῖθουν ἀπό θείες ὄπτασιες καί οὐράνιες «ἀρπαγές» καί «ἀλλοιώσεις» κατά τήν τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας. Τά μελετᾶς, τά πιστεύεις

ἀνεπιφύλακτα, τά χαίρεσαι χωρίς νά «ζηλεύεις» ἐμπαθῶς, γιατί ξέρεις πῶς ὁ πλοῦτος τῶν Ἁγίων εἶναι πλοῦτος τῆς Ἐκκλησίας, ἄρα καί πλοῦτος δικός σου.

Ὁ Ἱερέας, ὡς ἄλλο Σεραφεῖμ, παίρνει ἀπό τό Θυσιαστήριο τόν «ἄνθρακα Χριστόν» καί μέ τήν Ἁγία Λαβίδα τόν μεταδίδει στους πιστούς «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωὴν αἰώνιον». Ἡ καρδιά πυρακτώνεται ἀπό τό πῦρ τῆς θείας ἀγάπης. Ἡ πίστη κρατύνεται. Ὁ ζῆλος θερμαίνεται. Τά ὦτα ἀκούουν. Τό θέλημα ὑποτάσσεται. Τό στόμα λαλεῖ τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. «Ἐθερ-

μάνθη ή καρδιά μου έντός μου και έν τή μελέτη μου έκκαυθήσεται πύρ· έλάλησα έν γλώσση μου» (Ψαλ. 38,4)! «Ίδού έγώ Κύριε, άπόστειλόν με»!

Ή θεία Λειτουργία είναι τό μεγαλύτερο δώρο του Θεού στον άνθρωπο και ή μεγαλύτερη προσφορά τής Έκκλησίας μας στό λαό της. Γεύση ουράνιας τροφής. Κρουνός «άφέσεως και γνώσεως». Θηλασμός αιώνιας ζωής από τό μαστό τής Μάνας μας. Χορτασμός ψυχής. Άρραβώνας τής μελλούσης ζωής και Βασιλείας. Πλήρωμα χαράς άνεκκλαλήτου. Παράκλησις άέναος τής καρδιάς. Πηγή άνεξάντλητος παντός αγαθού.

Ό Προφήτης Ήσαΐας μιλεί προφητικά έν Αγίω Πνεύματι γι' αυτή τή μοναδική χαρά και άπόλαυση τών τέκνων τής Έκκλησίας του Χριστού, τής νέας Ίερουσαλήμ:

«Νά χείρεσαι Ίερουσαλήμ, πανηγυρίστε οί κάτοικοί της! Χαρείτε μαζί της όλοι έσείς, πού τήν αγαπάτε... Έλάτε νά θηλάσετε και νά χορτάσετε άπ' τό μαστό της, πού παρηγορεί. Κι όταν τελειώσετε τό θηλασμό, άπολαύσετε τόν έρχομό τής δόξας της» (Ησ. 66,10).

Ό ίδιος Προφήτης βλέπει μέ τό Άγιο Πνεύμα τό Μεγάλο Δείπνο, πού θά έτοιμάσει ή αγάπη του Κυρίου πάνω στό όρος Σιών, στην Άγία Έκκλησία μας και γυμνάζει τόν πόθο και τή λαχτάρα τής καρδιάς μας γιά τήν άπόλαυσή του.

«Θά έτοιμάσει ό Κύριος Σαβαώθ πάνω σέ τούτο τό βουνό συμπόσιο γιά όλους τούς λαούς μέ πλούσια φαγητά και γλυκά ποτά («πότον λιπασμάτων, πότον τρυγιών»). Θά πιούν τή χαρά, θά πιούν κρασί, μέ μύρο θά χριστούν. Έδώ σέ τούτο τό βουνό όλα αυτά στά έθνη χάρισέ τα Κύριε, γιατί αυτή είναι ή βουλή σου γιά όλους τούς λαούς» (Ησ. 25, 6-7).

Ή βουλή του Θεού είναι τό συμπόσιο τής Βασιλείας Του. Και νά! «Ήδη έτοιμά έστι πάντα» (Λουκ. 14,17). «Ή τράπεζα γέμει». «Μελίζεται και διαμερίζεται ό Άμνός του Θεού, ό μελιζόμενος και μη διαιρούμενος, ό πάντοτε έσθιόμενος και μηδέποτε δαπανώμενος, αλλά τούς μετέχοντας αγιάζων» (Ευχή θείας Λειτουργίας).

Ό Μέγας Άρχιερέυς και Άμνός του Θεού, ό «προσφέρων και προσφερόμενος», μάς καλεί «έπί κρατήρα λέγων»:

«Έλθετε φάγετε τόν έμόν άρτον και πίετε οίνον όν κεκέρακα ύμίν· απολίπετε άφροσύνην και ζήσεσθε» (Παροιμ. 9,5)!

«Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης προσέλθετε» (θεία Λειτουργία)!

«Πάντες άπολαύσετε του συμποσίου τής πίστεως. Πάντες άπολαύσετε του πλούτου τής χρηστότητας» (κατηχ. Λόγος Αγίου Ίωάννου Χρυσοστόμου)!

Ή θεία Λειτουργία είναι ή ζωή και ή έλπίδα του κόσμου. Ή τροφή τών πεινώντων και τό νερό τών διψασμένων.

Τρέχομε «ώς έλαφος επί τας πηγάς τών ύδάτων» ή μοιάζομε, χριστιανοί όντες, «ώς άνθρωποι όλιγοψυχοί διψώντες έν Σιών» (Ησ. 25,6);

Πρωτ. π. Φιλοκλήμων Αύγουστινάκης